

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора ДБТУ
Андрій КУДРЯШОВ
«21 листопада» 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВІ ШКОЛИ
ДЕРЖАВНОГО БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

УХВАЛЕНО
рішенням вченої ради ДБТУ
протокол № 2 від «21» листопада 2022 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Це Положення регламентує основні напрямки і порядок організації наукової та науково-технічної діяльності наукових шкіл Державного біотехнологічного університету (ДБТУ) – добровільних творчих колективів дослідників, які сформувалися внаслідок багаторічної плідної роботи над актуальними науковими проблемами певного напрямку, з притаманними творчою професійною співдружністю, дієвістю та визнанням науковим і суспільним значенням результатів діяльності, об'єднаних загальною програмою та спільним напрямком сучасних досліджень, стратегією пошуків наукових ідей і методів їх реалізації.

1.2 Наукова школа повинна поєднувати наукову та навчальну діяльність, виконувати фундаментальні та прикладні НДДКР, мати щорічні публікації, в тому числі в міжнародних виданнях, монографії, навчальні посібники і підручники, патенти на винаходи і корисні моделі, свідоцтва на твір, підготовлені наукові кадри - докторів філософії та докторів наук, розроблені теорії, методики, обладнання, технології, матеріали або інші досягнення, котрі визнані науковою громадськістю та використовуються наукою і практикою, приймати участь і проводити наукові конференції, семінари, круглі столи, виставки наукової продукції тощо.

1.3 Керівниками наукових шкіл є авторитетні вчені, як правило, доктори наук, які проводять фундаментальні та прикладні дослідження, продукують актуальні ідеї, нові наукові напрями та здатні об'єднати навколо себе колектив однодумців.

1.4 До складу наукових шкіл входять: керівник наукової школи, доктори та кандидати наук, доктори філософії, аспіранти, магістранти та інші суб'єкти науково-дослідної діяльності.

1.5 В своїй діяльності наукові школи керуються Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, а також Положенням про організацію наукової, науково-технічної діяльності в ДБТУ.

1.6 Керівники наукових шкіл, їх основний склад, тематики наукових досліджень затверджуються вченою радою університету за поданням проректора з наукової роботи.

1.7 Рішення про припинення існування наукової школи приймається вченою радою університету по представленню вченої ради факультету і проректора з наукової роботи.

2. МЕТА, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ

2.1 Основною метою наукових шкіл університету є одержання і використання нових наукових знань з метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки фахівців для відповідних галузей економіки, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв'язання комплексних задач у сфері наукового, технологічного

розвитку; впровадження та використання в Україні і на світовому ринку наукових і науково-практичних результатів своєї діяльності.

2.2 Основними завданнями наукових шкіл університету в області наукової і науково-технічної діяльності є:

2.2.1 Виконання прикладних досліджень і розробок з метою ефективного використання і розвитку наукового потенціалу, залучення додаткових коштів до спеціального фонду університету з одночасним вирішенням соціальних та інших завдань в різних галузях промисловості та економіки.

2.2.2 Здійснення заходів щодо підтримки наукових досліджень молодих вчених та обдарованих студентів, залучення їх до наукових шкіл.

2.2.3 Забезпечення підготовки в університеті кваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх науково-технічних досягнень.

2.2.4 Залучення інвестицій і розвиток науково-технічного співробітництва з підприємствами і науковими організаціями України та іноземних держав з метою спільного вирішення найважливіших науково-технічних завдань і розширення використання наукових розробок в промисловості.

2.2.5 Розвиток інноваційної діяльності для створення наукоємної науково-технічної продукції та конкурентоспроможних новітніх технологій, зразків нової техніки, орієнтованої на ринок високих технологій.

2.2.6 Сприяння модернізації та оновленню лабораторної бази та ефективного її використання.

2.2.7 Проведення метрологічного забезпечення і сертифікації науково-технічної продукції відповідно діючим нормам.

2.2.8 Набуття прав інтелектуальної власності на охоронні документи та нормативну документацію.

2.2.9 Популяризація своїх досягнень в області наукової і науково-технічної діяльності через засоби масової інформації, мережу Інтернет тощо.

2.2.10 Збереження традицій і цінностей наукових шкіл на всіх етапах їх становлення і розвитку та забезпечення сталості розвитку наукових напрямків наступними поколіннями вчених і дослідників.

2.3 Основними принципами діяльності наукових шкіл є їх системність, цілісність, інноваційність, відкритість, зв'язок з виробництвом.

3. ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ СТВОРЕННЯ ТА ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВИХ ШКІЛ

3.1. Колектив наукової школи об'єднується на основні наукових традицій, ідей, методик, свободи творчості, дискусій, спільності завдань і цілей.

3.2 Основними критеріями створення наукових шкіл у ДБТУ є:

3.2.1 Наявність колективу дослідників, який сформувався внаслідок багаторічної плідної роботи над актуальними проблемами певного напрямку, з притаманними йому творчою професійною співдружністю, дієвістю та визнаним науковим і суспільним значенням результатів діяльності.

3.2.2 Наявність керівника дослідницького колективу (доктора наук), який є штатним співробітником університету, має чисельні наукові праці за тематикою наукової школи, монографії, підручники або навчальні посібники, регулярно приймає участь у всеукраїнських і міжнародних конференціях, симпозіумах, семінарах, круглих столах за напрямками наукової школи, активно працює з різними категоріями здобувачів вищої освіти тощо.

3.2.3 Наявність постійних творчих зв'язків з іншими закладами вищої освіти, науковими установами НАНУ та галузевих академій, організаціями, підприємствами та об'єднаннями галузевих міністерств та відомств в рамках різних організаційних форм, у тому числі: міжгалузевих науково-технічних комплексів, тимчасових науково-технічних колективів, навчально-науково-виробничих комплексів, інженерних центрів, організацій та інших видів науково-технічних об'єднань.

3.2.4 Виконання НДДКР з фінансуванням із загального та спеціального фонду.

3.2.5 Наявність вагомих результатів, одержаних науковцями школи і підтверджених впровадженням у практику та навчальний процес (патенти, стандарти й інші нормативні матеріали, ліцензії, акти впровадження у виробництво та навчальний процес тощо).

3.2.6 Наявність аспірантури за науковою спеціальністю школи, захищені докторські та не менше 5 кандидатських дисертацій за науковими напрямами школи, в тому числі не менше 3-х під керівництвом лідера наукової школи.

3.2.7 Участь науковців школи, зокрема керівника, в підготовці та атестації наукових кадрів, роботі спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій, експертних радах тощо.

3.2.8 Участь науковців школи, зокрема керівника, в редакційних колегіях наукових фахових видань;

3.2.9 Щорічна участь науковців школи в наукових конференціях та проведення наукових конференцій за профілем школи, в тому числі міжнародних, не рідше одного разу в три роки.

3.2.10 Участь у міжнародному співробітництві.

3.2.11 Робота з талановитою студентською молоддю і залучення її до наукових досліджень.

3.3. Основними критеріями оцінки діяльності наукових шкіл є:

3.3.1 Кількість бюджетних, держбюджетних і госпдоговірних тем, у яких наукова школа приймала участь.

3.3.2 Кількість розроблених теорій, методик, обладнання, технологій, матеріалів або інших досягнень, котрі визнані науковою громадськістю, та використовуються наукою і практикою.

3.3.2 Кількість захищених докторських і кандидатських дисертацій за напрямком наукової школи.

3.3.3 Кількість виданих монографій, підручників, навчальних посібників, статей у фахових виданнях та тез доповідей на конференціях.

3.3.4 Кількість отриманих охоронних документів на винаходи і корисні моделі, затвердженої у встановленому порядку нормативної документації.

3.3.5 Кількість доповідей на наукових і науково-практичних конференціях різного рівня, участь у конкурсах, виставках, симпозіумах, семінарах, круглих столах тощо.

3.3.6 Наявність міжнародних грантів на підтримку наукових досліджень.

3.3.7 Офіційне визнання державою (науковою спільнотою) важливості наукових досліджень наукової школи (число докторів наук, докторів філософії, кандидатів наук, професорів, доцентів, Заслужених діячів науки і техніки України, Заслужених працівників освіти України, лауреатів Державної премії України тощо).

3.3.8 Широта проблемно-теоретичного, географічного, хронологічного діапазонів функціонування наукової школи та ступінь поширення результатів наукових досліджень в межах країни та за кордоном.

4. ФІНАНСУВАННЯ

4.1 Для здійснення наукової діяльності наукових шкіл запроваджується принцип багатоканального фінансування, у тому числі з використанням можливостей, які надає входження України в міжнародний науковий простір.

4.2 Джерелами фінансування наукової діяльності наукових шкіл в університеті є: кошти державного бюджету та кошти, одержані на виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, надання освітніх і наукових послуг на замовлення юридичних та фізичних осіб України та інших країн світу; кошти, одержані від продажу або передачі у користування об'єктів права інтелектуальної власності; кошти іноземних інвесторів, грантів на проведення окремих розробок, участь у різних конкурсах; інші джерела відповідно до чинного законодавства.

4.3 Договір з замовником є основним правовим та фінансовим документом, що регулює відношення виконавця та замовника науково-технічної продукції та визначає їх взаємну економічну відповідальність за взяті зобов'язання та їх виконання. Порядок та умови укладання договорів із замовниками регламентуються діючим законодавством. Ціни на науково-технічну продукцію є договірні, визначаються на стадії укладання угоди та ув'язуються з науково-технічним рівнем роботи та кінцевими результатами, які будуть отримані споживачем. Розпорядником коштів по особливому рахунку в об'ємі матеріальних витрат є керівник наукової школи за виключенням коштів, що належать відрахуванню по встановленим економічним нормативам. На погляд керівника школи кошти можуть перерозподілятися з однієї статті витрат на іншу в межах договірної ціни.

4.4 Кошти за науково-технічну продукцію, що створюється по госпдоговорам, а також кошти, що надходять по держбюджетним тематикам, є основними для формування додаткових коштів наукових шкіл.

4.5 Матеріально-технічне забезпечення науково-дослідної діяльності наукових шкіл здійснюються підрозділами університету, що відповідальні за дану дільницю роботи.

5. ПЛАНУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗВІТНІСТЬ

5.1 Основою планування науково-дослідної діяльності наукових шкіл є тематичні плани держбюджетних науково-дослідних робіт, а також науково-дослідних робіт, що виконуються в межах робочого часу викладачів.

5.2 Планування науково-дослідної діяльності наукових шкіл здійснюється керівниками цих шкіл, виходячи із заділа в області фундаментальних та прикладних досліджень, пріоритетних тематичних напрямів, наукового потенціалу.

5.3 Наукові школи самостійно здійснюють поточне та перспективне планування своєї наукової діяльності відповідно до затвердженого ректором і узгодженого з Міністерством освіти і науки України тематичного плану. Фундаментальні та прикладні дослідження, прикладні розробки, що сприяють розвитку інноваційної діяльності університету та фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, включаються до тематичного плану на підставі проходження конкурсного відбору.

5.4 Фінансово-господарська діяльність наукових шкіл у сфері наукової діяльності здійснюється через науково-дослідну частину ДБТУ на підставі затверджених Міністерством освіти і науки України кошторисів університету за відповідними бюджетними програмами.

5.5 Науково-дослідні, дослідно-конструкторські роботи, що виконуються в рамках наукових шкіл за рахунок коштів державного бюджету, підлягають обов'язковій державній реєстрації.

5.6 Керівники наукових шкіл щорічно в кінці календарного року подають до науково-дослідної частини ДБТУ звіт про усі види своєї діяльності із зазначенням конкретних (у кількісному вираженні) показників.

6. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

6.1 Наукові школи сприяють укладанню договорів про співробітництво, встановлюють прямі зв'язки та здійснюють науково-технічне співробітництво з закладами вищої освіти, організаціями, фірмами, фондами, громадськими організаціями як України, так і зарубіжних країн відповідно до чинного законодавства.

6.2 Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво наукових шкіл спрямовано на: взаємний обмін науковою та науково-технічною інформацією; продаж або передачу для використання у встановленому порядку ліцензій, «ноу-хау»; залучення до співпраці закордонних замовників та інвесторів, укладання та виконання угод про співробітництво із закордонними університетами, фірмами, фондами та іншими організаціями на проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, проведення досліджень та розробок за спільними координаційними угодами; залучення коштів закордонних замовників та міжнародних фондів і грантів для фінансування своєї наукової діяльності; одержання конкурентоспроможних на світовому ринку науково-прикладних результатів, розробку високоефективної науково-технічної продукції; трансфер на світовий ринок наукової та науково-

технічної продукції, здійснення маркетингу, участь у міжнародних виставках та ярмарках; взаємний обмін науковими та науково-педагогічними кадрами, здобувачами вищої освіти, а також спільну підготовку спеціалістів; забезпечення проходження науковими, науково-педагогічними працівниками, докторантами, аспірантами та обдарованими студентами наукового стажування за кордоном з метою проведення спільних досліджень, ознайомлення з передовими світовими досягненнями техніки і технологій, приладами та науковим обладнанням; закупівлю у встановленому порядку на закордонному ринку унікальної наукової апаратури, приладів та матеріалів; публікацію за кордоном у провідних наукових та науково-технічних виданнях наукових результатів, які не є конфіденційною інформацією; організацію та участь у міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах, конгресах тощо.